

Kommunebilde for Lierne kommune 2021

Et grunnlag for dialog mellom Lierne kommune og Statsforvalteren i Tröndelag

1 Innledning

Statsforvalteren i Trøndelag søker kunnskapsbasert dialog med kommunene i fylket. Derfor legger *kommunestatistikken* og *kommunebildene*, sammen med *Statsforvalterens kommunebesøk*, viktige premisser for dialogen. *Kommunebildene* gjengir embetets «bilde» og inntrykk av kommunen, både av kommunen som helhet og av enkelttjenester og forvaltningsområder.

Kommunebildene utarbeides i forbindelse med *Statsforvalterens kommunebesøk* og danner grunnlaget for dialogen i disse møtene. Bildene kan bli justert i etterkant av besøket, basert på dialogen med kommunen. Etter besøkene publiseres bildene på Statsforvalterens nettside.

Etter denne innledningen, presenteres et utvalg av faktabasert informasjon om den aktuelle kommunens geografi, befolkning, bo- og arbeidsmarked og den kommunale organisasjonen i kapittel 2. Kapittel 3 gjengir Statsforvalterens hovedbilde av den aktuelle kommunen ut fra et bredt samfunnsperspektiv og med bakgrunn i vårt bilde av kommunens tjeneste- og forvaltningsområder. Dette er blant annet basert på analyser, statistikk, utførte tilsyn, eventuelle klagesaker og dialog med kommunen. Kapitlet oppsummerer også trafikklysvurderingene (som utdypes i kapittel 4), samt en liste med tema Statsforvalteren ønsker dialog om under *Statsforvalterens kommunebesøk*.

Kapittel 4 har følgende gjennomgående innhold og struktur i de temavise delkapitlene:

- **Fokusområder** – angir med utgangspunkt i statlige forventninger, politikk og vår kjennskap til kommunen, hvilke områder som Statsforvalteren i et forvaltnings- og utviklingsperspektiv vil legge særlig vekt på i dialogen om de enkelte tjeneste- og forvaltningsområdene.
- **Sentrale nøkkeltall** – gjengir relevant statistikk som gir et overordnet bilde av tjeneste- eller forvaltningsområdet sett opp mot fokusområdene eller området som helhet. Med mindre annet er oppgitt er nøkkeltallene hentet fra SSB. Utfyllende statistikk for de ulike områdene finnes i Kommunestatistikken.
- **Statsforvalterens bilde av området** – gjengir Statsforvalterens inntrykk av tjeneste- eller forvaltningsområdet for kommunen som organisasjon sett opp mot fokusområdene, herunder:

	Vesentlig informasjon for helhetsbildet
	Styrker og muligheter
	Svakheter, utfordringer og sårbarhet
	Framtidsperspektivet – utfordringsbildet og handlingsrom
 Farge	Det benyttes trafikklys for å visualisere Statsforvalterens inntrykk av tjeneste- eller forvaltningsområdet som helhet. Trafikklysene gjengir vår vurdering med tanke på <u>kvalitet, sårbarhet og bærekraft</u> per dags dato, og i hvilken grad det er indikasjoner på avvik eller risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Vurderingen gjengis med fargene rød, gul og grønn for hhv. svak, middels eller god . Sammen med trafikklyset gis det en kort tekstlig oppsummering og begrunnelse.

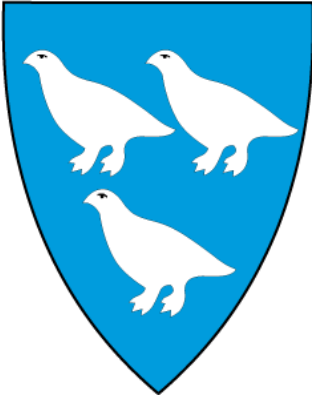
- **Sentrale tema** – tema/forhold som det vil være særlig aktuelt å følge opp i den sektorvise dialogen mellom kommunen og Statsforvalteren eller i kommunens eget utviklingsarbeid. *Det legges ikke opp til en omfattende dialog om de enkelte oppfølgingspunktene i kapittel 4 under Statsforvalterens kommunebesøk.*

Innhold

1	Innledning.....	1
2	Kort om kommunen	3
2.1	Befolkning.....	4
2.2	Bo- og arbeidsmarked	4
3	Statsforvalterens hovedbilde av kommunen.....	6
	Sentrale tema og dialogpunkt	7
4	Statsforvalterens bilde av tjeneste- og forvaltningsområder.....	10
4.1	Kommunal planlegging	10
4.2	Kommunal økonomi	11
4.3	Samfunnssikkerhet og beredskap.....	12
4.4	Folkehelse	13
4.5	Omsorgstjenestene	14
4.6	Kommunehelsetjenesten	15
4.7	Sosialtjenesten	16
4.8	Integrering og kvalifisering	17
4.9	Barnehage	18
4.10	Grunnskole	19
4.11	Barnevern	20
4.12	Klima og miljø.....	21
4.13	Landbruk.....	22
4.14	Reindrift	23

Kommunevåpenet (godkjent i 1984) har tre stående ryper i sølv, to over en, mot en blå bakgrunn. De illustrerer småviltjakt i eldre og nyere tid. Kommuneblomst er olavsstake. Navnet kommer av norrønt Liðir, flertall av 'li'.

2 Kort om kommunen

Lierne kommune¹, dannet i 1964 ved sammenslåing av de tidligere kommunene Nordli og Sørli. Lierne er Trøndelags største kommune i flateinnhold og ligger øst for Namdalen, grenser i nord til Røyrvik, i sør, øst og til dels i nord mot Sverige og i vest mot Snåsa og Grong.

Berggrunnen er mest gneis og granitt i sør, hvor man finner de høyeste fjellene, Hestkjøttoppen (1390 meter over havet) i øst og Blåfjellhatten og Goegkemesspielte (henholdsvis 1332 og 1333 meter over havet) i sør. I nord består berggrunnen av glimmerskifer og få høyder over 1000 meter. Arealet består for en stor del av skog og myrer, fjellvidder og en rekke store ferskvann. Over halvparten av kommunens areal ligger over 600 meter over havet. Omkring 25 prosent av arealet er jordbruksareal og produktiv skog. Store arealer ble i 2004 vernet i henholdsvis Lierne nasjonalpark og Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark.

Lierne er en jordbruks- og skogbrukskommune. I jordbruket drives husdyrhold med hovedsakelig storfe og sau. Totalt jordbruksareal i drift er 14 156 dekar, og ut over det er det store arealer som kan dyrkes. Arealet av produktiv skog er 791 295 dekar, hovedsakelig gran. Av denne ble det avvirket 25 069 kubikkmeter i 2018.

Industrien er beskjeden og domineres av næringsmiddelindustri (lefsebakeri og foredlingsbedrift for kjøtt) og bergverk (skiferbrudd). Det er et alpinanlegg i Nordli og kommunen har dessuten en del turisme. Lierne er en relativt liten kraftkommune, med en gjennomsnittlig årsproduksjon på 266 GWh (per 2016), største fallhøyde er 56 meter. Kraftverkene med høyest snittproduksjon er Tunnsjø kraftverk, i drift fra 1963 og det norsk-svenske Linvasselv kraftverk fra 1962. Jakt og fiske skaffer biinntekter, og Lierne regnes som et av landets beste områder for rypejakt.

Flyktningerennet arrangeres til minne om de som måtte flykte fra Norge til Sverige under 2. verdenskrig har vært arrangert årlig siden 1950 (et unntak i 1982). Av større kulturelle årlige innslag nevnes Pe Torsa og Li-martnan (både sommer og vinter). På nærings siden er blant annet viltforedling sentralt.

Lierne kommune

<i>Visjon:</i>	Det gode vertskap
<i>Ordfører:</i>	Bente Estil (Ap)
<i>Varaordfører:</i>	Jørn Ove Totland (Ap)
<i>Politisk organisering:</i>	Formannskap
<i>Kommunestyret:</i>	15 representanter: 9 Ap, 5 Sp og 1 V
<i>Valgdeltakelse:</i>	65,6 % (kommunestyrevalget i 2019)
<i>Kommunedirektør:</i>	Karl Audun Fagerli
<i>Adm. organisering:</i>	3-nivåmodell

¹ Store Norske Leksikon

Kommunestruktur: I kommunestyremøte 16.6.2016 ble det fattet følgende vedtak:

1. Lierne kommune skal fortsette å være organisert som en egen kommune
2. Kommunestyret i Lierne tar «Lierne kommune kommunereform. Sluttrapport» til orientering. Sluttrapporten viser på en god måte de prosesser, utredninger og vedtak som kommunen har gjennomført i arbeidet med kommunereformen.
3. Komplette saksutredning inklusive sluttrapport oversendes til Fylkesmannen som et svar på å utrede fremtidig organisering av kommunen.

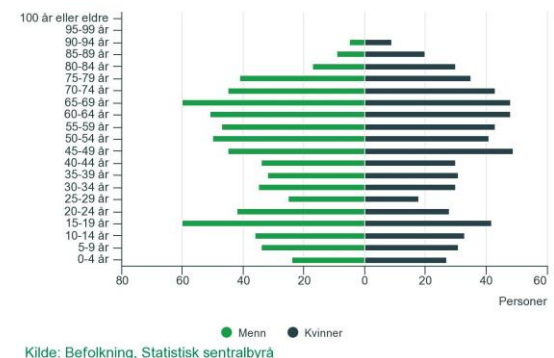
Interkommunalt samarbeid: Kommunen deltar i totalt 38 interkommunale ordninger, hvorav 3 ordninger der kommunen selv ivaretar vertskommuneansvaret.

2.1 Befolkning

Ved inngangen til 2021 var det registrert 1 328 innbyggere i kommunen, en nedgang på 27 innbyggere siden årsskiftet 2019-2020. I nedgangen lå det et fødselsunderskudd på 12 personer, en netto innvandring på 1 person og en netto innenlandsk utflytting på 16 personer. Kommunen hadde en samlet befolkningsnedgang på 7 i 2018, 31 i 2019 og en økning på 7 i 1. kvartal 2021. Ved valget i 2019 var 11 innbyggere i kommunen innmeldt i Sametingets valgmanntall. Andelen innvandrerbefolkning i kommunen er 9,3 %².

Diagrammet viser antall personer i ulike aldersgrupper i kommunen, fordelt på menn og kvinner ved inngangen til 2021. SSB sin befolkningsframskriving fra 2020³ viser en forventet folkemengde på 1 213 i 2030 og 1 063 i 2050. Forsørgerbrøken for eldre (antallet over 64 år relativt til antallet 20-64 år) var ved inngangen av 2020 på 0,53 og forventes å øke til 0,91 i 2050. Tilsvarende tall for landet er hhv. 0,30 og 0,51.

Aldersfordeling for innbyggerne i kommunen

2.2 Bo- og arbeidsmarked

Lierne utgjør en egen BA-region. Ved inngangen til 2021 var det 638 sysselsatte personer (15-74 år) med arbeidssted i kommunen. Av disse var 552 bosatt i kommunen, 15 bosatt i Grong, 11 i Namsos, 10 i Røyrvik, 8 i Stjørdal og 7 i Snåsa. Av de 692 sysselsatte som var bosatt i kommunen, var det 27 som pendlet til Namsos, 22 til Grong, 13 til Trondheim, 11 til Oslo og 10 til Steinkjer. Arbeidsplassdekningen⁴ i kommunen var samme år på 92,2 %.

Diagrammet viser hva innbyggerne med bosted i kommunen arbeidet med ved inngangen til 2021.

Hva innbyggerne jobber med

² Innvandrere omfatter førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn og andregenerasjonsinnvandrere.

³ MMM-alternativet (middels nasjonal fruktbarhet, levealder, innenlands flytting og innvandring)

⁴ Sysselsatte som arbeider i kommunen som andel av sysselsatte som bor i kommunen.

Andelen sysselsatte i privat sektor og offentlige foretak utgjør 60,0 % av de sysselsatte i kommunen (2019). Landsgjennomsnittet lå på 68,0 %.

Av kommunens befolkning over 16 år er det 50,1 % (36,9 % i landet) som har fullført videregående skole, 3,5 % (3,0) som har fagskole, 18,8 % (24,7) som har 4-årig høyere utdanning og 2,4 % (10,6) som har høyere utdanning på mer enn 4 år.

Sentrale nøkkeltall	Lierne	Landet
Helt arbeidsledige i pst. av arbeidsstyrken per 31.05.21 (antall i parentes) ¹	1,0 (7)	3,3
Mottakere av uføretrygd i pst. av befolkningen 18-67 år per 31.05.21 (antall i parentes) ¹	10,8 (84)	10,5
Lønnstakere med legemeldt sykefravær i pst. av arbeidstakere i alt per 31.03.21 (antall i parentes)	7,1 (42)	6,8

1) Kilde NAV

3 Statsforvalterens hovedbilde av kommunen

Denne delen gjengir Statsforvalteren i Trøndelag sitt hovedbilde av kommunen ut fra et bredt samfunnsperspektiv og med bakgrunn i vårt bilde av kommunens tjeneste- og forvaltningsområder i kapittel 4.

Statsforvalterens bilde av kommunen	
i	<ul style="list-style-type: none"> Lierne kommune er en liten kommune målt i innbyggertall, men en svært stor kommune i areal og naturverdier. Nedleggelse av Orkla sitt bakeri i Lierne i 2015 skapte en vanskelig situasjon for kommunen, med bortfall av mange arbeidsplasser. Kommunen har siden 2015 hatt status som omstillingskommune, og nytt næringsliv er etablert. Kommunen er spredtbygd med et kommunesenter (Sandvika) og to bygdesentrum (Mebygda og Tunnsjø). Kommunens geografi med store landområder og sårbar kommunikasjon med fjelloverganger vil påvirke kommunens drift og tjenesteproduksjon. En negativ og skjev befolkningsutvikling, forsterker sårbarheten. Kommunen har omfattende tjenestesamarbeid med nabokommuner. Som videre oppfølging av kommunereformen, tok kommunene i Indre Namdal på seg en utfordring med å utvikle en mer helhetlig og forpliktende samhandlingsmodell. Spørsmålet er om denne samhandlingsmodellen svarer ut det langsiktige utfordringsbildet i forhold til styring, helhet og sårbarhet. Kommunen forvalter store naturverdier og er en attraktiv destinasjon for jakt og friluftsliv.
+	<ul style="list-style-type: none"> Kommunen vurderes å ha god oversikt og kompetanse når det gjelder kommunal planlegging. God likviditet og lav netto renteeksponering Kommunen må fortsette med det gode arbeidet innenfor samfunnssikkerhet og beredskap og opprettholde det gode samarbeidet med nødetater, HV, sivilforsvar, lag og foreninger. Kommunen har tilstrekkelig kapasitet i legetjenesten og høy prioritet av helsestasjon og skolehelsetjenesten. Andelen personer med innvandrerbakgrunn som er sysselsatt ligger tydelig over landssnittet. Kommune har hatt gode resultater på flere områder i grunnskolen over år, men har i de tre siste årene hatt svakere resultater i nasjonale prøver på 8. trinn enn på nasjonalt nivå. Kommunen jobber godt med kompetanse- og utviklingsarbeid på barnehageområdet. Kommunen oppfylder pedagog- og bemanningsnormen og andelen av barne- og ungdomsarbeidere ligger godt over landsgjennomsnittet. Kommunen gjør en god jobb med de oppgavene de er satt til å forvalte på landbruksområdet.
!	<ul style="list-style-type: none"> Nedadgående og noe lav buffer i fri egenkapital Kommunen har lav forventet levealder på menn og høy forekomst av hjerte og karsykdom, i tillegg til høyere andel uføre enn landet for øvrig. Statsforvalteren er bekymret for økningen i andel barn som vokser opp i familier som mottar sosialhjelp og til tilgjengeligheten til tjenestene.

	<ul style="list-style-type: none"> • Avdekkede lovbrudd i forbindelse med tilsyn og vedvarende fristbrudd i undersøkelser på barnevernsområdet. • Manglende oppdatering av Grunnforurensningsdatabasen og behov for revisjon av klima- og energiplanen. • Kommunens planapparat er lite og sårbart og både hyttepolitikk og tilretteleggelse for motorferdsel i utmark er utfordrende for reindriften.
	<ul style="list-style-type: none"> • Revisjon av kommuneplanens samfunnsdel vil gi kommunen et strategisk verktøy for å prioritere langsiktig også med tanke på fremtidige demografiutfordringer. • Det er viktig at kommunen følger endringer i befolkning, demografi og rammebetingelser nøye for å kunne iverksette nødvendige tiltak i tide, og således opprettholde ønsket handlingsrom og bærekraft. • Høy andel av ansatte over 55 år kombinert med redusert innbyggertall og økt antall eldre, som igjen medfører en kraftig økning i personer med demens, vil gi utfordring med å sikre bærekraftige helse- og omsorgstjenester i fremtiden. • Det er viktig at kommunen ser på hvordan man framover skal sikre forsvarlige tjenester innen sosialtjenesten. • Sårbarhet i forbindelse med økt faglig og økonomisk ansvar ved ikrafttredelse av oppvekstreformen/barnevernsreformen 1.1.2022. • Stor utskifting av personell i fagstillingene kan bli en utfordring for fortsatt god forvaltning og utviklingsarbeid på landbruksområdet.

Statsforvalterens vurdering av enkeltområder

1 Rød	Området omsorgstjenestene anses som svakt med hensyn til kvalitet og/eller sårbarhet og bærekraft. Det kan være indikasjoner på betydelige avvik eller høy risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Begrunnelse for trafikklysvurderingen på det enkelte området ligger i delkapitlene i kapitel 4.
6 Gul.	Områdene kommunal økonomi, folkehelse, sosialtjenesten, barnevern, klima og miljø og reindrift anses som middels med hensyn til kvalitet og/eller sårbarhet og bærekraft. Det kan være indikasjoner på mindre avvik eller middels risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Begrunnelse for trafikklysvurderingen på det enkelte området ligger i delkapitlene i kapitel 4.
7 Grønn	Områdene kommunal planlegging, samfunnssikkerhet og beredskap, kommunehelsetjenesten, integrering og kvalifisering, barnehage, grunnskole og landbruk anses som gode med hensyn til kvalitet og/eller sårbarhet og bærekraft. Det er ikke indikasjoner på avvik eller risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Begrunnelse for trafikklysvurderingen på det enkelte området ligger i delkapitlene i kapitel 4.

Sentrale tema og dialogpunkt

Koronapandemien

Kommunene i Trøndelag har håndtert koronapandemien godt. Lierne er en av kommunene som har lite koronasmitte. Kommunene har grenseoverganger mot Sveige og arbeidspendlere som er avhengig av grensekryssing.

1. Hvordan har kommunen arbeidet med pandemien, hvordan vurderer kommunen status i dag?

2. Er det noen områder kommunen opplever som spesielt utfordrende?

Kommunens rolle som samfunnsutvikler

Det stilles store krav og forventninger til kommunen som samfunnsutvikler, og gode og oppdaterte planverk, i form av både kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, er viktig for utviklingen av lokalsamfunnet. Gode planprosesser kan også bidra til å utvikle dialogen med ulike interessenter og sikre lokaldemokratiet.

1. Både kommuneplanens areal- og samfunnsdel planlegges revidert i løpet av kommunestyreperioden. For å tilrettelegge for strategiske diskusjoner om arealdisponering kan det utarbeides en arealstrategi i kommuneplanens samfunnsdel, som sikrer en tettere kobling mellom samfunnsdelen og arealdel som igjen kan forenkle arbeidet med arealdelen. Har kommunen vurdert en slik tilnærming ved revisjon av kommuneplanens samfunnsdel, for å sikre en tidlig politisk dialog og forankring? Hva er status for revisjon av kommuneplanens samfunns- og arealdel?
2. Vi er nå inne i FNs tiår for naturrestaurering, og kommunen bør se etter områder som kan restaureres og tilbakeføres til naturtilstand.
3. Kommunen har store naturverdier. Hva er status ift kartlegging av naturverdier i forbindelse med arealsaker?
4. Status og utvikling for fjellandbruket?
5. Stortinget har nylig vedtatt en endring av sameloven som lovfester retten til konsultasjoner i saker som spesielt berører samiske interesser. Samtidig er konsultasjonskravet utvidet til også å gjelde kommuner og fylkeskommuner. Det er viktig å presisere at konsultasjonskravet ikke bare gjelder plan og arealer, men også forhold knyttet til språk, barnehage/oppvekst, helse/omsorg mv. Kan interkommunalt samarbeid i regionen styrke kompetansen om og arbeidet med gode konsultasjonsordninger?

Kommunens rolle som tjenesteyter

Kommunen har i sin rolle som tjenesteyter ansvar for kvalitet i tjenestene, effektiv bruk av samfunnets ressurser og likeverdighet. Vi er inne i en tid hvor demografiske endringer vil påvirke både tjenestebehov og tilgang på arbeidskraft. I tillegg er forebygging av utenforskap og barn og unges oppvekstvilkår løftet som er viktig.

1. Innenfor helse og omsorgs sektoren har kommunen en høy andel av ansatte over 55 år. Kombinert med redusert innbyggertall og økt antall eldre, som igjen medfører en kraftig økning i personer med demens, vil gi utfordring med å sikre bærekraftige helse- og omsorgstjenester i fremtiden. Hvilke planer har kommunen for kapasitet og kompetanse for å sikre en bærekraftig helse og omsorgssektor?
2. Det er avdekket lovbrudd i forbindelse med tilsyn og det er vedvarende fristbrudd i undersøkelser på barnevernsområdet. Hva er status i kommunens arbeid med barnevernsreformen/oppvekstreformen? Hvordan vil kommunen sikre god kvalitet, bærekraft og forvaltning av disse tjenestene?
3. Statsforvalteren er bekymret for økningen i andel barn som vokser opp i familier som mottar sosialhjelp og til tilgjengeligheten til tjenestene. Hvordan jobber kommunen med å sikre tilgjengelighet til og forsvarlighet i de sosiale tjenestene?
4. Indre Namdal (utvidet med Snåsa og Høylandet) har kompetansenettverk på barnehageområdet og på opplæringsområdet. Hvordan ivaretas det samiske perspektivet gjennom disse nettverkene?

Styring og forvaltning av kommunen

Kommuneplanens areal og samfunnsplan er sammen med kommunens internkontroll sentrale verktøy for langsiktig planlegging, prioritering og styring av kommunen. Det samme gjelder budsjett og økonomiplanleggingen, for å sikre en bærekraftig forvaltning av kommunens økonomiske ressurser.

1. Hvilke strategier og planer har kommunen for å sikre god økonomisk bærekraft og handlingsrom framover?

En stor del av kommunes oppgaver og tjenester løses i dag gjennom interkommunalt samarbeid, enten i vertskommunesamarbeid eller andre ordninger. Vi viser her både til samarbeidsavtalen mellom kommunene i Indre Namdal og til rapporten «Interkommunalt samarbeid i Trøndelag», NIVI analyse, februar 2021.

1. Hvordan sikrer kommunen seg tilstrekkelig styringsinformasjon om tjenestene de løser i interkommunalt?
2. Hvilke tjenesteområder ser kommunen det naturlig å samarbeid om for å sikre gode tjenester og samfunnsutvikling i tiden fremover?
3. Svarer samhandlingsmodellen som kommunene i Indre Namdal har knyttet til interkommunale tjenester ut det langsiktige utfordringsbildet i forhold til styring, helhet og sårbarhet? Hvilke erfaringer har man gjort seg? Hva er suksesskriterier?

4 Statsforvalterens bilde av tjeneste- og forvaltningsområder

Denne delen gjengir Statsforvalteren i Trøndelag sitt inntrykk av kommunen som tjenesteyter eller forvalter på enkeltområder, herunder styrker og svakheter, utfordringsbilde og handlingsrom, sett opp mot statlige forventninger, politikk og Statsforvalterens kjennskap til kommunen.

4.1 Kommunal planlegging

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Oppfølging av nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, vedtatt 14. mai 2019. • Avveininger ut fra hensyn til samordnet areal- og transportplanlegging, barn- og unge, produksjonsgrunnlaget for jord- og skogbruk, herunder beiteressursene, naturmangfold/naturverdier, landskap, friluftsliv og strandsoneforvaltning. • Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Dispensasjoner fra plan (antall)	2	1	IA
Reguleringsplaner vedtatt (antall)	-	3	IA
Kommuneplanens arealdel sist vedtatt (årstall)	IA	2018	IA
Kommuneplanens samfunnsdel sist vedtatt (årstall)	IA	2018	IA
Statsforvalterens bilde av området			
	Både kommuneplanens areal- og samfunnsdel planlegges revidert i løpet av kommunestyreperioden jfr. planstrategien. Lite fagmiljø på plan, men med god kompetanse.		
	Svært få dispensasjoner fra overordna plan tyder på at forankringen til overordna planverk er godt.		
	Lite fagmiljø på plan tilsier noe sårbarhet ved endringer i mannskap		
	Revidering av samfunnsdel vil gi et godt grunnlag for fremtidige mål og utfordringer som konkretiseres gjennom tiltak i kommuneplanens handlingsdel og i økonomiplan.		
 Grønn	Lierne vurderes å ha god oversikt og kompetanse når det gjelder kommunal planlegging. Revisjon av kommuneplanens samfunnsdel vil gi kommunen et strategisk verktøy for å prioritere langsiktig også med tanke på fremtidige demografiutfordringer.		
Sentrale tema			
1. For å tilrettelegge for strategiske diskusjoner om arealdisponering kan det utarbeides en arealstrategi i kommuneplanens samfunnsdel, som sikrer en tettere kobling mellom samfunnsdelen og arealdel som igjen kan forenkle arbeidet med arealdelen. Har kommunen vurdert en slik tilnærming ved revisjon av kommuneplanens samfunnsdel, for å sikre en tidlig politisk dialog og forankring?			

4.2 Kommunal økonomi

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> Økonomisk handlingsrom og bærekraft. Økonomistyring. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020 ¹
Netto driftsresultat i pst. av brutto driftsinntekter	0,5	1,6	2,5
Arbeidskapital ² i pst. av brutto driftsinntekter	21,7	23,8	22,5
Netto renteesponering i pst. av brutto driftsinntekter	29,3	37,1	51,2
Fri egenkapital drift i pst. av brutto driftsinntekter	8,3	7,8	11,8
Skatt i pst. av landsgjennomsnittet	76,2	78,9	100,0
1) Landet uten Oslo, foreløpige tall 2) Ekskl. premieavvik			
Statsforvalterens bilde av området			
	I inntektssystemet for 2021 er kommunens utgiftsbehov beregnet til å være 46 % høyere enn gjennomsnittskommunen (en økning på 2 pp fra 2020). Kommunen har innført eiendomsskatt i hele kommunen med en generell eiendomsskattesats på 7,0 promille (4,0 for bolig- og fritidseiendommer). Årsregnskapet for 2020 viser et netto driftsresultat på 2,2 mill. kr, og ble avgitt i samsvar med lov, forskrift og GKRS. Det tas ingen forbehold om konklusjonene i revisors beretning. Kommunen har ikke vært registrert i ROBEK.		
	God likviditet Lav netto renteesponering		
	Noe lavt netto driftsresultat siste 2 år. Nedadgående og noe lav buffer i fri egenkapital		
	Handlingsrommet i kommunens økonomiplan vurderes som svakt. Det er viktig at kommunen følger endringer i befolkning, demografi og rammebetingelser nøye for å kunne iverksette nødvendige tiltak i tide, og således opprettholde ønsket handlingsrom og bærekraft.		
 Gul	Med bakgrunn i de mest sentrale nøkkeltallene for kommuneøkonomi vurderes kommunens økonomiske stilling som middels.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> Hvordan vil kommunen arbeide framover for å ha god økonomiske bærekraft? Hvilke tiltak vil kommunen iverksette for møte utfordringer knyttet til demografi? 			

4.3 Samfunnssikkerhet og beredskap

Fokusområder		
<ul style="list-style-type: none"> Kommunen skal ha mål og plan for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) skal være revidert i løpet av de siste 4 år Overordnet beredskapsplan skal være revidert i løpet av siste år Skal ha gjennomført eller deltatt på øvelse i løpet av siste 2 år Helhetsbilde basert på DSB kommuneundersøkelse 2021, samt vurdering etter tilsyn mv. 		
Sentrale nøkkeltall	2021	Landet 2021
Helhetlig ROS-analyse sist revidert (årstall)	2018	IA
Overordnet beredskapsplan sist revidert (årstall)	2019	IA
Siste gang gjennomført eller deltatt på øvelse	2020	IA
Poeng i DSB kommuneundersøkelse/kommunetrappa (maks 37 poeng)	34,5	IA
Statsforvalterens bilde av området		
	Lierne kommune jobber engasjert med samfunnssikkerhet og beredskap og har god oversikt over risiko og sårbarheter. Beredskapsarbeidet er godt forankret i hele organisasjonen. Kommunen har et beredskapsråd som er veldig operativt, har egen øvingsplan og arrangerer øvelse hvert år. Øvelser evalueres rutinemessig og på en god måte. Kommunen har lang tradisjon for beredskapssamarbeid med nabokommuner, samt med svensk side av grensen.	
	Lierne kommune gjør et godt arbeid og har dedikerte personer innenfor samfunnssikkerhet og beredskap. Kommunen har også et godt fungerende beredskapsråd som er veldig operativt og engasjert. Kommunen er dyktige på øvelser og har en 4-årig øvingsplan.	
	Kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse er fra 2018. I kommunens planstrategi er det beskrevet at denne skal revideres i 2021. Ihht. Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) skal risiko- og sårbarhetsanalysen skal oppdateres i takt med revisjon av kommunedelplaner (dvs. minst hvert 4 år).	
	Lierne kommune har god dokumentasjon på sitt arbeid innenfor samfunnssikkerhet og beredskap, er dyktige på å øve sin organisasjon, men bør skriftliggjøre opplæringsplan for kriseorganisasjonen, herunder bruk av DSB-cim. Kommunens beredskapsplan er sist revidert i 2019. Denne skal ihht. Sivilbeskyttelsesloven revideres minimum en gang pr. år.	
 Grønn	Lierne kommune må fortsette med det gode arbeidet innenfor samfunnssikkerhet og beredskap og opprettholde det gode samarbeidet med nødetater, HV, sivilforsvar, lag og foreninger. Arbeidet i det kommunale beredskapsrådet er unikt og gir kommunen en god oversikt over risikoer og sårbarheter i kommunen og er et godt grunnlag for håndtering av uønskede hendelser dersom slike skulle oppstå.	
Sentrale tema		
<ol style="list-style-type: none"> Kommunens håndtering av Covid-19 og grenseproblematikk Videreføring av beredskapsarbeidet etter skifte av kommunedirektør Revisjon av kommunens helhetlige ros-analyse og overordnet beredskapsplan 		

4.4 Folkehelse

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Kommunens fokus på folkehelse skal gjenspeiles i all planlegging. • Satse på forebyggende tilbud med fokus på deltakelse, aktivitet og mestring. • Psykisk helse og forebyggende rusarbeid skal være inkludert som en likeverdig del i folkehelsearbeidet. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020¹
Forventet levealder menn baserer på 15 års gjennomsnitt		75.4	79.6
Hjerte og karsykdom primærhelsetjenesten (2017 - 2019) pr 1000		126	100
Mottakere av uføreytelse 18 - 67 år, november 2019 ²		11.7	10.9
1) Landet uten Oslo 2) NAV.no			
Statsforvalterens bilde av området			
	Lierne kommune deltar i Program for folkehelsearbeid i Trøndelag fra 2020. Kommunen ligger høyt på andel elever som fullfører videregående opplæring i løpet av 5 år etter oppstart av videregående opplæring. Kommunen består av store utmarksområder som benyttes av innbyggerne til friluftsliv, både sommer som vinter. Hver grend har sine turstier og skiløyper. Har god tilgang til jakt og fiske og et stort løypenett for snøscooter.		
	Har oppdater oversiktsdokument. Alle som søker på barnehageplass, får det, og det er gode matordninger i både barnehage og skole. Offentlige bygg har godt inneklima.		
	Hver femte person i kommunen opplever ifølge HUNT 4 ensomhet. Hunt 4 viser også at mange har en livsstil som gjør at de kan være utsatte for å få livsstilssykdommer.		
	Jobbe med variasjon i aktivitetstilbud som sikrer deltagelse og inkludering for innbyggere i alle aldre.		
 Gul	Kommunen har lav forventet levealder på menn og høy forekomst av hjerte og karsykdom, i tillegg til høyere andel uføre enn landet for øvrig. Dette danner grunnlaget for gul fargesetting.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Lav forventet levealder blant menn 2. Inkludere psykisk helse og forebyggende rusarbeid som en likeverdig del i folkehelsearbeidet 			

4.5 Omsorgstjenestene

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> Kommunen skal ha nødvendig kompetanse. Kommunen tilpasser omsorgstjenestene til fremtidige behov. Kommunen bruker planlegging som verktøy i sitt arbeid med omsorgstjenestene. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020 ¹
Legetimer per uke per beboer i sykehjem (timer)	0,14	0,18	0,60
Andel brukerrettede årsverk med helseutdanning (%)	65,7	65,5	78,0
Årsverk i helse og omsorg pr 10 00 innbygger (årsverk)	658,6	574,6	315,3
Andel sykepleiere 55 + (%)	38,1	-	18,44 ²
Andel helsefagarbeidere 55 + (%)	58,6	-	34,5 ²
1) Landet uten Oslo 2) tall fra 2019			
Statsforvalterens bilde av området			
	Lierne kommune har ikke kommunedelplan for helse og omsorg. Ifølge kommunens planstrategi skal ny helse – og omsorgsplan vedtas i 2021. Nå har de imidlertid en årsplan med underkapitler der innhold i tjenester inngår.		
	Kommunen deltar i prosjektet Velferdsteknologi i Namdalen. I forbindelse med dette er infrastruktur oppgradert, og de har tatt i bruk nytt pasientvarslingsanlegg. Kommunen er bevisst på rekrutterings- og demografiutfordringer, og har derfor fokus på rekruttering og kompetanse.		
	Har mange årsverk med ufaglært personell og en stor andel med faglærte ansatte over 55 år, noe som fremover vil medføre utfordring innenfor kapasitet og kompetanse. I planstrategien legges det opp til mange delplaner istedenfor en helhetlig helse- og omsorgsplan. I 2020 er det beregnet at kommunen har 38 personer med demens, mens det i 2050 er beregnet at kommunen vil ha 69 innbyggere med demens.		
	For å møte fremtidens helse -og omsorgsbehov må det settes søkelys på innovative og alternative løsninger. Eksempel på dette kan være å benytte kompetanse på tvers og å etablere heltidskultur slik at flest mulig innen helse – og omsorg har 100% stilling.		
 Rød	Høy andel av ansatte over 55 år kombinert med redusert innbyggertall og økt antall eldre, som igjen medfører en kraftig økning i personer med demens, vil gi utfordring med å sikre bærekraftige helse- og omsorgstjenester i fremtiden.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> Helhetlig planlegging i helse- og omsorgsektoren Heltidskultur Benytte kompetanse på de riktige områder 			

4.6 Kommunehelsetjenesten

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> Kommunen skal ha tilstrekkelig legedekning. Kommunen skal prioritere skolehelsetjeneste og helsestasjon. Kommunene skal ha koordinerende enhet. Kommunene skal gi helsetjenester til personer med rusavhengighet og psykiske utfordringer. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020 ¹
Avtalte legeårsverk per 10 000 innbyggere	10.3	10.5	11.8
Årsverk med videreutd. i psykisk helse pr 10000 innb.	12.2	14.9	9
Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetj. per 10 000 innb. 0-20 år	86.8	88.5	45.7
1) Landet uten Oslo			
Statsforvalterens bilde av området			
	Kommunen er tilknyttet Indre Namdal legevakt og Namdal legevaktsentral. Har rehabiliteringstilbud ved Namdal rehabilitering IKS.		
	Har tilgang på kommunepsykolog og logoped gjennom samarbeidet med Namdal rehabilitering. Fastlegelisten viser at det er ledig fastlegeplasser, og at kommunen har to leger ansatt. Har ansatte som er i gang med videreutdanning i psykisk helse og rus.		
	Kommunen har få ansatte med spesialisering på rus. Ifølge brukerplankartlegging i 2020 har ikke kommunen policy på brukermedvirkning i tjenesteutvikling. Namdal rehabilitering IKS har hatt rekrutteringsutfordringer for psykologstilling.		
	Økende krav til spesialisering i tjenestene gir større behov for fagpersonell med spesialisert kompetanse. Gode samarbeidsrutiner mellom rus- og psykisk helse og hjemmetjenesten for øvrig kan bidra til å sikre døgnkontinuerlig tilbud.		
 Grønn	Ifølge KOSTRA rapportering har kommunen tilstrekkelig kapasitet i legetjenesten og høy prioritet av helsestasjon og skolehelsetjenesten.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> Bruk av årsverk på helsestasjon og skolehelsetjeneste Bruk av legeårsverk Brukermedvirkning 			

4.7 Sosialtjenesten

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> At de sosiale tjenestene er tilgjengelige og forsvarlige 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020 ¹
Andel sosialhjelpsmottakere målt opp mot antall innbyggere (antall sosialhjelpsmottakere)	1,5 % (21)	1,5 % (20)	2,3 % (109 932)
Andel barn i familier som mottok sosialhjelp, målt opp mot antall barn i kommunen (antall barn i familier som mottok økonomisk stønad)	4 % (11)	7,3 % (18)	5,6 % (54 809)
1) Landet uten Oslo			
Statsforvalterens bilde av området			
	Lierne er en del av vertskommunesamarbeidet mellom Grong, Røyrvik og Namsskogan, hvor Grong er vertskommune. NAV Lierne har åpent for henvendelser uten avtale, mandag, onsdag og fredag kl 11-13. Det er ingen informasjon om de sosiale tjenestene på kommunens sider, unntatt under Coronarelatert informasjon. Her står informasjon om åpningstider, telefonnummer og nedlastbare skjema for sosialhjelp og krisehjelp. Det mangler informasjon om eventuell digital søknad om sosialhjelp. NAV-kontoret mottar ikke tilskudd til utvikling av de sosiale tjenestene.		
	Vi har hatt en klagesak om økonomisk stønad i 2019, som er stadfestet. Kommunen har et stabilt antall mottagere av økonomisk stønad de to siste årene, og ligger lavere enn landet for øvrig. Vi har ingen åpne tilsynssaker.		
	Det er en markant økning i andelen barn som vokser opp i familier som mottar økonomisk stønad. Kommunen har ikke hatt deltagere i kvalifiseringsprogram de siste årene. Informasjon om de sosiale tjenestene er vanskelig tilgjengelige og ufullstendig på kommunens hjemmesider.		
	Kommunen bør se nærmere på mottagere av økonomisk stønad og om noen av disse har rett på kvalifiseringsprogram. Et særlig blick bør også rettes mot mottagere av økonomisk stønad som har barn, og på hvordan det kan jobbes for å forebygge utenforskap i et langtidsperspektiv. Kommunens hjemmesider bør gi informasjon om hvilke sosiale tjenester innbyggerne kan søke om.		
 Gul	Statsforvalteren er bekymret for økningen i andel barn som vokser opp i familier som mottar sosialhjelp og til tilgjengeligheten til tjenestene. Det er viktig at kommunen ser på hvordan man skal sikre forsvarlig tjenester framover.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> Barn og unge som vokser opp i lavinntektsfamilier Tilgjengelighet til og forsvarlighet i de sosiale tjenestene fra 1.1.22 			

4.8 Integrering og kvalifisering

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Skape arenaer for hverdagsintegrering • Godt tilpassede tilbud for barn, unge og voksne innenfor norsk som andrespråk • Arbeids- og utdanningsrettet kvalifisering for innvandrere 			
Sentrale nøkkeltall	2018	2019	Landet 2019
Andel personer med innvandrerbakgrunn som har grunnskole som høyeste utdanning (%)	-	57,1	34,8
Andel personer med innvandrerbakgrunn som er sysselsatt (%)	-	65,3	63,3
Personer i husholdninger med vedvarende lavinntekt (%-andel blant alle med innvandrerbakgrunn.	35,8	33,6	27,8
Kilde: imdi.no – Statistikk. Personer med innvandrerbakgrunn omfatter både arbeidsinnvandrere, familieinnvandrede og flyktninger. For prosentvis fordeling mellom disse gruppene - se imdi.no			
Statsforvalterens bilde av området			
	Andelen personer med innvandrerbakgrunn i kommunen (inkl. norskfødte barn med innvandrerforeldre) utgjør om lag 9,6 % (fylkessnitt 12,7 %; 2020-tall). 14 % av denne delen av befolkningen er arbeidsinnvandrere. Ifølge tall fra IMDi bosatte kommunen 11 flyktninger i 2017 og har fire personer i introduksjonsprogram nå.		
	Andel personer med innvandrerbakgrunn som er sysselsatt, er 65,3 %. Dette er over fylkessnitt, som er 61,7.		
	Andelen personer med innvandrerbakgrunn som verket er i videregående opplæring eller som har fullført eller bestått den ligger på 57,1 %. Fylkessnittet er 34,8 %		
	Tilbud om supplerende norskopplæring og annen grunnleggende kvalifisering er viktig for personer med innvandrerbakgrunn. Slike tiltak kan forbygge langvarig avhengighet av offentlige ytelser på sikt og utenforskap.		
 Grønn	Andelen personer med innvandrerbakgrunn som er sysselsatt ligger tydelig over landssnittet. Samtidig kan enkelte kan ha behov for supplerende grunnopplæring (grunnskoleopplæring for voksne) som grunnlag for videre kvalifisering, f.eks. fagbrev, selv mange år etter bosetting.		
Sentrale tema			
1. Vurdere kvalifiserende tilbud for personer med innvandrerbakgrunn som har en ikke har fullført eller bestått videregående opplæring, med tanke på å styrke deres tilknytning til arbeidsmarkedet.			

4.9 Barnehage

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> Barnehager med høy kvalitet som ivaretar barnas behov for omsorg og lek, og fremmer læring og danning Et tilgjengelig barnehagetilbud for alle barn 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Barnehagedekning: Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år	90,9	96,1	92,9
Pedagognorm: Andel barnehager som oppfyller pedagognormen uten dispensasjon (%)	100	100	68,8
Antall barn per ansatt	4,3	4,3	5,7
Antall dispensasjon fra utdanningskravet (pedagogisk leder)	0	0	1 409
Kilder: Barnehagefakta.no, SSB, Kommunestatistikken, BASIL, Statistikkbasen UDir			
Statsforvalterens bilde av området			
	Lierne kommune har 2 kommunale barnehager. Det er 50 barn i barnehagene, 19 barn 0-2 år og 31 barn 3-5 år. Andel menn i barnehage er 5,9%, landsgjennomsnitt er 9,8%. Barnehagene i Lierne deltar i kompetanseutvikling i regionalt nettverk i Indre Namdal. Det ble gjennomført foreldreundersøkelse høsten 2020 med deltakelse der 80% av foreldrene deltok. Resultatet ble 4,8 av 5 mulige, godt over landet som helhet.		
	Barnehagene ligger svært godt an når det gjelder innfrielse av bemanningsnormen. Andel barne- og ungdomsarbeidere er 39,9 %, landsgjennomsnitt er 21,7 %. 49,2% av de ansatte er barnehagelærere.		
	Det gis betydelig flere assistenttimer enn pedagogtimer i vedtak om spesialpedagogisk hjelp.		
	Kommunen er med i det gode arbeidet som gjøres i det regionale kompetansenettverket for barnehagene i Indre Namdal. Statsforvalteren ser at kompetansenettverket arbeider godt med kompetanse- og utviklingsarbeid, og at kommunene i nettverket ser ut til å dra positive veksler på hverandre.		
 Grønn	Lierne oppfyller pedagog- og bemanningsnormen. Andelen av barne- og ungdomsarbeidere er godt over landsgjennomsnittet. Kommunen deltar i det regionale nettverket i Indre Namdal. Statsforvalteren ser at kommunen jobber godt med kompetanse- og utviklingsarbeid og at barnehage er et prioritert område.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> Spesialpedagogisk hjelp skal som hovedregel gis av pedagog. Hva er årsaken til at Lierne har vedtak med så mange flere assistenttimer? Hvordan vil myndigheten legge opp arbeidet med å veilede og påse barnehageeierens arbeid med det psykososiale barnehagemiljøet (nytt kap. VIII i barnehageloven) i årene framover? 			

4.10 Grunnskole

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Alle elever har et godt og inkluderende læringsmiljø • Barn og unge som har behov for det, får hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensial • De ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse • Alle lykkes i opplæringen og utdanningen 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Nasjonale prøver, 8.trinn, mestringsnivå 1+2, lesing	18,2	33	27,2
Nasjonale prøver, 5.trinn, mestringsnivå 1, lesing	20	11,8	23,1
Elevundersøkelsen, støtte fra lærerne, 7. trinn	4,3	4,6	4,4
Andel lærere som oppfyller kompetansekravet i engelsk på ungdomstrinnet	50	33	81,5
Grunnskolepoeng	43,7	42,6	43,2
Statsforvalterens bilde av området			
	Lierne kommune har 138 elever fordelt på 2 skoler. Skoleåret 2010/11 hadde kommunen 189 elever. Ti av elleve elever som mottar spesialundervisning er gutter.		
	Kommunen har gode resultater i nasjonale prøver for 5. trinn i lesing og har spesielt klart å løfte resultater for gutter siste året. Resultater for grunnskolepoeng siste året er lavere enn landet for øvrig. I 2019 lå den på 43 poeng, mens i 2020 ligger den på 42,6 poeng. Tilsvarende nasjonale tall er 42 for 2019 og 43,2 for 2020. Lierne kommune oppfyller lærernormen.		
	Kommunen har utfordringer med ulike skolerresultater i nasjonale prøver på 8. trinn for både lesing og engelsk. Skolemiljøindikatorene i Elevundersøkelsen 10. trinn har hatt negativ trend i de siste årene og ligger under nasjonalt gjennomsnittet.		
	Lierne kommune har hatt lavere resultater i skolemiljøindikatorene, trivsel, motivasjon og støtte fra lærerne enn landsgjennomsnittet. Vi ser forbedring i resultater for nasjonale prøver på 5. trinn i lesing.		
 Grønn	Kommunen har i de tre siste årene hatt svakere resultater i nasjonale prøver på 8. trinn enn på nasjonalt nivå. Lierne kommune har hatt gode resultater på flere områder over år.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunens oppfølging av resultater i nasjonale prøver på 8. trinn 2. Kommunens oppfølging av ulike skolerresultater 3. Kommunens arbeid med elevenes medvirkning og at elevstemmen høres i skolens arbeid 			

4.11 Barnevern

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> Barn skal ha rett hjelp til rett tid (forsvarlige tjenester) Kommunen må gjøre nødvendige forberedelser i forkant av kommende oppvekstreform/barnevernreform (ikrafttredelse 1.1.2022) Kommunen skal ha en forsvarlig akuttberedskap utenfor barneverntjenestens arbeidstid. 			
Sentrale nøkkeltall - Indre Namdal barneverntjeneste	2019	2020	Landet 2020¹
Antall mottatte bekymringsmeldinger	88	99	IA
Antall avslutta undersøkelser	75	71	IA
Antall barn med hjelpetiltak pr. 31.12	31	43	IA
Antall barn under omsorg pr. 31.12	18	18	IA
1) Landet uten Oslo			
Statsforvalterens bilde av området			
	Grong kommune er vertskommune i den interkommunale barneverntjenesten som består i tillegg av Høylandet, Namsskogan, Lierne og Røyrvik.		
	Indre Namdal barneverntjenesten inngår i læringsnettverk sammen med Midtre og Ytre Namdal barneverntjeneste. Disse tre tjenestene samarbeider bl. a om en felles fosterhjemssressurs. Alle barn med hjelpetiltak og under omsorg hadde tiltaksplan og omsorgsplan pr. 31.12.2020. Alle barn i fosterhjem hadde fått tilsyn, og 94 % av barna fikk oppfølgingsbesøk i tråd med lovkravet. Barneverntjenesten har hatt stabil ledelse.		
	Tjenesten har hatt utfordringer på flere områder over tid. Dette har det vært dialog med tjenesten og kommuneledelsen om. Statsforvalteren gjennomførte systemrevisjon med barneverntjenestens undersøkelser som tema i 2020. Tilsynet avdekket lovbrudd. Tilsynet er ikke avsluttet. I perioden 1.1.2020 – 20.6.2021 ble det gjennomført to hendelsesbaserte saker vedr. barneverntjenesten. Enkeltsakene avdekket lovbrudd på totalt syv lovbestemmelser. Ifølge tjenesten har det vært utfordrende å rekruttere ansatte med barnevern-/sosialfaglig kompetanse ved utlysning av ledige stillinger.		
	I forberedelse av barnevernreformen/oppvekstreformen, er det nødvendig å planlegge hvordan kommunen skal lykkes med å overta økt faglig og økonomisk ansvar, samt sikre det helhetlige forebyggende arbeidet. I forslag til ny barnevernlov foreslås det å lovfeste at kommunen skal ha en plan for det forebyggende arbeidet, herunder avklaring av barnevernets rolle utover ivaretagelse av kjerneoppgavene. Det blir også økt kompetansekrav til barneverntjenesten fra og med 2031.		
 Gul	Bakgrunnen for Statsforvalterens vurdering: <ul style="list-style-type: none"> Avdekkede lovbrudd i forbindelse med tilsyn Vedvarende fristbrudd i undersøkelser Sårbarhet i forbindelse med økt faglig og økonomisk ansvar ved ikrafttredelse av oppvekstreformen/barnevernsreformen 1.1.2022. 		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> Sikre nødvendig kompetanse, samt kvalitet og bredde i hjelpetiltakene før ikrafttredelse av oppvekstreformen/barnevernsreformen. Sikre en praksis i tråd med regelverket, jf. avdekkede lovbrudd på ovennevnte tilsyn. 			

4.12 Klima og miljø

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Kommunene er gitt oppgaver og myndighet på hele klima- og miljøområdet, og kommunens oppfølging er avgjørende for å oppnå nasjonale miljømål. • Klimatilpasning og utslippskutt. • Kartlegging av naturmangfold i forb. med arealplanlegging i kommunen. • Avfallshåndtering, avløp og forurenset grunn. • Bekjempelse av fremmede plantearter. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020 ¹
Andel innbyggere tilknyttet anlegg der renskrav er oppfylt (prosent)	-	-	47,2
Andel husholdningsavfall levert til materialgjenvinning, inkl. biologisk behandling (prosent)	38,2	44,1	41,5
1) Landet uten Oslo			
Statsforvalterens bilde av området			
	Kommunen har, i tillegg til flere verneområder, store inngrepsfrie naturområder som er attraktivt for friluftslivet. Det er også flere varig verna vassdrag i kommunen.		
	Kommunen deltar i klimanettverk (både lavutslippsnettverk og klimatilpasningsnettverk). Kommunehuset, gjennom Naturporten, er forvaltningsknutepunkt for Blåfjella/Skjækerfjella – Lierne nasjonalparkstyre. Naturporten er et sterkt faglig fellesskap som har samlet Statens naturoppsyn, Fjellstyrene, Lierne nasjonalparksenter og nasjonalparkforvalteren i et kontorfellesskap. Kommunen har system for utsortering av matavfall.		
	Det er behov for revisjon av klima- og energiplan, klimatilpasning bør inngå som tema her om ikke egen plan lages. Tiltak mot avskoging, nedbygging av myr, samt økt CO ₂ -opptak bør inngå i planen. Kommunen har ikke søkt klimasats-midler. Grunnforurensningsdatabasen: Kommunen har administrator, men ingen lokaliteter er registrert i databasen. Lierne har ikke bedt om innsyn i innsynsløsning for sensitive artsdata. Kommunen og Statsforvalteren har de siste årene hatt mye dialog om motorferdsel i utmark (barmarkskjøring). Kommunen er under kravet for materialgjenvinning, men det er positiv trend. Kommunen må sørge for å overholde forskriftens krav til prøvetaking og rapportering av avløpsprøver.		
	Vi er nå inne i FN's tiår for naturrestaurering, og kommunen bør se etter områder som kan restaureres og tilbakeføres til naturtilstand.		
 Gul	Kommunen vurderes til middels risiko, noe som skyldes bl.a. manglende oppdatering av Grunnforurensningsdatabasen og behov for revisjon av klima- og energiplanen.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kartlegging av naturverdier i forbindelse med arealsaker. 2. Overvåking av vannforekomster i kommunen med fokus på kommunale ansvarsoppgaver. Viktig også at overvåkingen skal lede mot tiltak der det er nødvendig. 			

4.13 Landbruk

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Landbruk over hele landet. • Økt verdiskaping. • Bærekraftig landbruk med lavere utslipp av klimagasser. • Aktiv bruk av skog i klimasammenheng. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Planteindeks	7,1	6,9	5,5 ¹
Jordbruksforetak som søker produksjonstilskudd	53	50	
1) Gjennomsnitt for Trøndelag – Kilde Landbruksdirektoratet			
Statsforvalterens bilde av området			
	I Lierne ligger Kvelia som er et nasjonalt utvalgt kulturlandskap. Lierne er en stor skogkommune, og stor hyttekommune. Ca. 1/3 av arealet i kommunen er underlagt vern i form av nasjonalparker og naturreservater. Lierne har hatt felles landbruksforvaltning med Namsskogan og Røyrvik gjennom Øvre Namdal Landbruk og Utmark (ØNLU) siden 2019. Kommunen og ØNLU gjør et godt arbeid på forvaltningsområdene jordbruk, skogbruk og areal.		
	I lag med Røyrvik og Namsskogan er kommunen med på fjellandbrukssatsingen med prosjektet «Fjellandbruket i bred vekst». Dette har bl.a. resultert i innvilget støtte til tre ammeku-utbygginger i kommunen i 2021. De har god kompetanse på planområdet.		
	Det har vært stor nedgang i antall jordbruksforetak fra 2010 – 2020 (36,7 %), og kommunen opplever flere melkesamdrifter som ikke overlever generasjonsskifte. Når dette skjer, er det med fare for ledig areal. Jordbruksarealet har gått ned med 10% i perioden 2010 – 2020. Det har vært stor utskifting i fagstillingene innenfor landbruksforvaltningen i ØNLU. Kommunen har noe lav ungsogpleieaktivitet.		
	Kommunen og ØNLU har lagt et godt grunnlag for videreutvikling av landbruks- og skognæringen gjennom prosjektet «Fjellandbruket i bred vekst». Det satses videre på ungdom og rekruttering, flersyssleri og utmarksutnytting. Reguleringsplaner med kombinert formål hytte og bolig kan innebære både muligheter og utfordringer. Større satsing på ungsogpleie vil øke framtidig skogproduksjon og karbonopptak.		
 Grønn	Lierne gjør en god jobb med de oppgavene de er satt til å forvalte. Stor utskifting av personell i fagstillingene kan bli en utfordring for fortsatt god forvaltning og utviklingsarbeid på landbruksområdet.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Hvordan vil kommunen arbeide for å unngå mye ledig areal som følge av nedlegging av melkebruk? 2. Hva gjør kommunen for å bidra til økt ungsogpleieaktivitet? 3. Hvordan vil kommunen sikre kontinuitet innenfor landbruksforvaltningen (ØNLU)? 			

4.14 Reindrift

Fokusområder				
<ul style="list-style-type: none"> • Offentlige myndigheters ansvar når det gjelder Grunnloven § 108 og folkerettens regler om urfolk. • Reindriftens arealbehov skal ivaretas i alle planprosesser og reindriften skal sikres medvirkning. • Samordning av planlegging på tvers av kommune- og fylkesgrenser for å sikre reindriften sammenhengende bruksarealer. 				
Sentrale nøkkeltall	RBD¹ 2019²	RBD¹ 2020²	Kommune 2020²	RBO³ 2020²
Antall siidaandeler	18	18	IA	39
Reintall, sluttstatus pr 31.03 (antall)	6 778	6 778	IA	13 864
Slakteuttak (tonn)	65	56	IA	97
Reinbeiteareal totalt (km ²)	IA	8 534	2702 (91 ⁴)	IA
Særverdiområder for reindriften (km ²)	IA	3 947	1 326 (45 ⁴)	IA
Minimumsbeiter – seine vinterbeiter (km ²)	IA	1 721	599 (20 ⁴)	IA
1) RBD – Tjåehkere sijte, Låarte sijte 2) Driftsårene 2018/19 og 2019/20 3) RBO – Nord-Trøndelag reinbeiteområde 4) pst. av kommunens areal				
Statsforvalterens bilde av området				
	To reinbeitedistrikter og en svensk sameby har beitearealer i kommunen. Låarte sijte har kalvingsland og sentrale sommerbeiter på Lifjellet, men også viktige vinterbeiter i Sørli. Sommerboplass ved Høkla på Lifjellet. Tjåehkere sijte har høst- og vinterbeiter i Havdalen, og hovedflytteleia inn til sommerbeitene i Børgefjell går sør for Tunnsjøen/Limingen. En sijteandel i Tjåehkere driver i samarbeid med Jijnjevaerie sameby i Hestkjølen, der det er vår og sommerbeiter.			
	Lierne Viltforedling eies av reieiere i regionen og er en viktig bedrift både for reindriften og for kommunen. Store deler av vår- og sommerbeitene for reindriften ligger i verneområder. Ifølge vedtatt planstrategi planlegger kommunen en revidering av KPA (fra 2018) i perioden.			
	Det er de siste 5 årene bygd over 40 nye fritidsboliger i kommunen, mange av disse utenfor etablerte hyttefelt og i LNFR-områder. Lierne har mange innvilgede dispensasjonssøknader om motorferdsel, både på snø og barmark. I tillegg til et stort nettverk av rekreasjonsløyper.			
	Både kommunens hyttepolitikk og tilretteleggelsen for økt motorferdsel i utmark er utfordrende for reindriften. Det er viktig at reinbeitedistriktene gis tidlig og reell medvirkning i de kommunale planprosessene. En forutsetning for det er et godt og etablert kommunalt planapparat.			
 Gul	Kommunens planapparat er lite og sårbart og både hyttepolitikk og tilretteleggelse for motorferdsel i utmark er utfordrende for reindriften.			
Sentrale tema				
1. Hvordan vil kommunen ivareta kravet om konsultasjoner når samiske interesser blir berørt?				

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG
Postboks 2600, 7734 Steinkjer